

- » Trogen F&T-are i Plans styrelse
- » Lärarik vårkonferens i Eskilstuna
- » Dags att skicka in bidrag till F&T-konferensen!
- » **Krönika:** Varför lobbas det mot EU:s nya förpackningstagstiftning?

TROGEN F&T-ARE I PLANS TJÄNST

Logistikforskaren Mats Johansson går in som styrelseledamot i Plan. Relationen med föreningen sträcker sig långt tillbaka, inte minst är han en inbiten F&T-konferensdeltagare: "Jag missade den allra första och den senaste konferensen i Trollhättan, annars är det nog full pott. Men jag har aldrig haft en formell position i Plan innan" konstaterar han.

Chalmersprofessorn Mats Johanssons forskarkarriär sträcker sig till början av 1980-talet, och har rört sig brett över branschgränser och ämnen.

– Begreppen och detaljerna har skiftat genom åren, men egentligen har jag alltid forskat på samma sak: hur man flyttar saker från A till B på bästa sätt och hur man planerar för det.

Något som intresserar honom är hur all ny teknik som kommer ska passa in och göra nytta i logistiken.

– Ta Autostore till exempel som blivit så populärt – är det verkligen en universallösning som är bäst för alla? Hur får vi nytta av AI, hur blir datadelning ändamålsenligt och hur använder man sig av delad information på ett bra sätt?

Olika utvecklade branscher

Ett annat område är hur olika långt utvecklingen kommit i olika branscher, trots att principer och tankesätt på hög nivå är "same same".

För mig har nätverket alltid varit den största behållningen med föreningen

– Industrins verkstadsföretag har ofta välutvecklade processer och planeringssystem som växt fram under lång tid, men det finns hela branscher som kommit oändligt mycket kortare; ta sjukvården eller byggbranschen till exempel. Vi tittar på hur man kan applicera kunskap inom logistik, SCM och planering till sådana verksamheter och anpassa processerna utifrån produkt, kapacitetsslag, kvalitetskrav mm.

Idag handlar det mycket om att försöka införa

FOTO: HILDA HULTÉN

Chalmersprofessorn Mats Johansson är ny styrelsemedlem i Plan.

en industriell planeringsprocess för cirkulära flöden.

– Om cirkulära system med återvinning och återanvändning ska kunna skala och inte bara bli "ett jätteroligt exempel", så måste man skapa en industriell process, de måste kunna garantera kunden leverans. Det saknas till stor del idag.

Nätverket viktigast

Relationen till Plan har varit lång, och mest frekvent med forsknings- och tillämpningskonferensen; Av de 22 konferenserna hittills har han varit med på alla utom två. I april blev han invald i styrelsen, där han främst ska ägna sig åt utbildningsfrågor och vara Plans kontakt med högskolevärlden. Han vill gärna se fler studenter i föreningen.

– Det är en fantastisk möjlighet att skapa engagemang för föreningen och få en koppling till framtidens professionella logistik och för oss att ge dem input till deras yrkesliv. Det är en jättemöjlighet, både för studenterna och för föreningen.

Ämnen föreningen tar sig an har breddats med åren, noterar han.

– Från start var det ju en planeringsteknisk

förening, men området har följt med i vad som är viktigt och väsentligt för medlemmarna:

Plans främsta roll är dock som nätverk, menar han.

– Fortbildningsdelen är också viktig, där finns det säkert utvecklingsmöjligheter i t ex ämnesbredden och att sprida företagskurserna. Men för mig har nätverkandet alltid varit den största behållningen med föreningen: inte vem som står på scen på konferenserna utan människorna du råkar träffa och vad det leder till.

Namn: Mats Johansson

Ålder: 67

Gör: Professor Emeritus i Logistik och Supply Chain Management på Chalmers
Aktuellt: Ny styrelsemedlem i Plan sedan april

Bor: I Alingsås med frun, de tre barnen är utflugna sedan länge.

Fritid: Tidigare var det mycket jobb, nu försöker jag tillbringa mer tid i stugan i Värmlandsskogarna. Reste mycket tidigare, men det kom av sig lite med pandemin.

LÄRORIK VÅRKONFERENS I ESKILSTUNA

Två halvdagar med studiebesök i växande logistikmeckat Eskilstuna, ringade in årets Plan-konferens på Elite Hotell, där middagen avnjöts bredvid världens största däck och andra historiska volvo-maskiner på Munktell Museum.

Flera teman karakteriserade årets Plan-konferens på Elite Stadshotellet i Eskilstuna. Hållbarheten var ett där publiken bland annat fick lyssna på Martin Stenfors, tidigare COO på Renewcell, som bjöd på logistikvinkeln på HM-backade textilmassa-företagets uppgång och fall.

Renewcell återvinner textilfiber kemiskt på ett sätt liknande som papper tillverkas, och startade 2022 storskalig produktion i SCAs nedlagda massafabrik Ortviken. Företaget gick i konkurs i februari i år, och logistikstrul var en delorsak.

– När vi väl började sourca mot uppstarten av fabriken skulle vi snabbt upp till 5 000 ton i månaden från 25 ton i månaden, samtidigt som ledtiderna från klädfabrikerna i Sydostasien var långa. Det var panik, vi ville inte stå med en fabrik klar men utan råvara – men sedan blev produktionsstarten senarelagd.

Effekten blev för mycket lager vid den senarelagda produktionsstarten, att inköpsvoly-

Simon Glimtoft på Retuna Återbruksgalleria visade runt i världens första återbruksgalleria.

merna tvingades ner – det senare skapade en brist osv.

– Det blev en klassisk form av överstyrning och bullwhip-effekt – det som man ska undvika – men vilket kan visa sig vara svårt i praktiken.

Konstruktivt om infrastruktur

En höjdpunkt under konferensen var infrastrukturpanelen, när Rickard Engström, chefsstrateg på Trafikverket och Ann-Sofie Jonsson, marknadschef på logistikfastighetsutvecklaren MG real Estate – som bara bygger intermodalt, fick möta föreningen Hyperloop Sveriges Thomas Dahlgren för en konstruktiv diskussion om hur infrastrukturen borde utvecklas.

– Vi får räkna med fler medvetna störningar av infrastrukturen samtidigt som den teknik som nu kommer har potential att effektivisera transportområdet, sa Rickard Engström.

Ann-Sofie Jonsson förutsåg ett ”nödvändigt skifte” till multimodala transporter och Dahlgren bankade in budskapet att teknikvalet

vid bygget av nya höghastighetsbanor är av oerhörd vikt.

Även e-handel och paket var på tapeten, och där talades både om svårigheter som genomlids, och en ljusning som anas.

– Vi håller fortfarande hårt i pengarna, men vi ser en ljusning. Och det finns de som går bra redan nu, som second hand och lågpris, sa Arne B Andersson, senior rådgivare på Svensk Handel.

Konferensen avslutades men en spanings-session signerad Mattias Krümmel, tidigare vd på Postnord Sverige. Han pekade på faktorer i omvärlden som påverkar ett svenskt företags vardag och resonerade kring när, hur och varför man ska outsourca logistiken.

– Outsourca inte när ni inte själva har ordning och reda på verksamheten och följ upp transportörerna. Så gör de stora globala aktörerna och det borde fler göra, sa Mathias Krümmel. Under kvällen avnjöts en välsmakande middag på Munktell museum – väl värt ett besök!

Åhörarna lyssnade med spänning på Martin Stenfors som berättade om Renewcells saga från uppgång till fall.

Plan är kompetensnätverket för alla som arbetar med logistik, supply chain och lean. Besök oss på www.plan.se
Telefon: 08-24 12 90. E-post: info@plan.se

DAGS ATT SKICKA IN BIDRAG TILL F&T-KONFERENSEN!

Den 8–9 oktober hålls Plans forsknings- och tillämpningskonferens i Växjö – och "call for papers" pågår fram till 10 juni. Dekan Susanne Ackum, huvudsekreterare i regeringens AI-kommission, är klar som keynote, och årets konferensmiddag hålls på vackra Teleborgs slott.

Plan bjuder in till den tjugotredje upplagan av forsknings- och tillämpningskonferensen, som i år gästar Ekonomihögskolan vid Linnéuniversitetet i Växjö.

– Vi kommer att vara på Campus Teleborg som vanligt, det är fjärde gången konferensen hålls här hos oss, så vi har lite rutin, säger Helena Forslund, professor i logistik vid Linnéuniversitetet.

Konferensmiddagen hålls i på Teleborgs slott, ett stenkast från Campus, berättar hon.

– Det är en väldigt trevlig miljö, vi kommer att både få äta gott och höra mer om slottets kungliga historia.

Årets konferensmiddag hålls i kunglig miljö på Teleborgs Slott.

Susanne Ackum från regeringens AI-kommission är keynote-talare på höstens F&T-konferens.

Konferensprogrammet är under utformning och släpps efter sommaren, men en av årets keynote-talare blir Ekonomihögskolans dekan Susanne Ackum. I februari utsågs hon till huvudsekreterare i regeringens AI-kommission, som ska bidra till utveckling och användning av artificiell intelligens i Sverige.

– AI-området är väldigt aktuellt och intresserar många, så det ska bli otroligt kul att höra Susanne berätta om kommissionens arbete. Sen har vi fler spännande talare på gång, men det får vi återkomma till, säger Helena Forslund.

F&T-konferensen vänder sig till forskare och praktiker verksamma i näringsliv, akademi och

offentlig sektor. Konferensen har en populärvetenskaplig inriktning med fokus på problemställningar och resultat, snarare än metod och litteraturgenomgångar, och föreningen hoppas på ett brett urval av konferensbidrag. Särskilt uppmuntras bidrag författade i samverkan mellan akademi och näringsliv, samt doktorandbidrag.

"Call for papers" pågår för fullt och deadline för bidrag till konferensen är den 10 juni.

– Nu sprider vi ordet så mycket som möjligt och hoppas på att få in många spännande konferensbidrag.

PLAN-KALENDARIUM SOMMAR/HÖST 2024

» F&T-konferensen 2024

8–9 oktober, Växjö
CALL FOR PAPERS! Deadline 10 juni.

» Nätverksträff på Sandvik i Svedala

29 maj, Svedala

Kommande kursstarter:

» Sälj- & verksamhetsplanering – S&OP

13 maj, Göteborg

» Produktionslogistik – Grunder

21 maj, Stockholm

» Lean i Praktiken

28–30 maj, Stockholm

» Forecasting & Demand Planning

13 augusti, online

» CSCP – Certified Supply Chain Professional

27 augusti, Göteborg

» Lagerstyrning

1 oktober, Stockholm

» Grunderna i cirkulär ekonomi – materialflöden

15 oktober, online

» Cirkulär logistik

26 november, online

» Övriga Plan-kurser:

CPIM 8.0 – Certified in Planning and Inventory Management

CLTD – Certified in Logistics, Transportation and Distribution

Produktionslogistik med Jan Olhager
Demand Driven Planner

The Executive DDMRP Simulation Game

Gamification av Supply & Operations Management – The Fresh Connection

VARFÖR LOBBAS DET MOT EU:S NYA FÖRPACKNINGSLAGSTIFTNING?

NYLIGEN HEMKOMMEN FRÅN ÅRETS PLAN-KONFERENS, konstaterar jag att hållbarhet tar allt större plats på konferensen. Något som fastnade hos mig i år var att EU:s nya förpackningslagstiftning, PPWR, är den mest lobby-motarbetade EU-miljölagstiftningen någonsin, någonsin! Till och med mer än utsläppshandelssystemet (ETS). Vad beror det på?

Målet med PPWR, som klubbades av EU-parlamentet i april, är att minska förpackningsavfallet i EU med minst 15 procent till 2040 jämfört med 2018. Bland annat ska gifter bort och förpackningsmaterialet minimeras; till exempel får transport- och e-handelsförpackningar max innehålla 50 procent luft. Dessutom ska förpackningar bli återanvändbara: kartong ska cirkulera minst 5 gånger, övriga material minst 10 gånger.

2021 genererade varje EU-medborgare 188,7 kilo förpackningsavfall enligt EU-kommissionen, en siffra som kommer att öka med 20 procent till 2030 om inget görs. Och alla har vi kånkat enorma mängder förpackningar till återvinningen en söndag och svurit över att wellpappbehållaren redan är full. Och hur mycket plast ska man behöva hantera bara för att mata ett hushåll? Minskade förpackningar känns spontant som en bra grej, men varför lobbas det då så hårt emot det här regelverket?

▶▶▶ PPWR är den mest lobby-motarbetade EU-miljölagstiftningen någonsin, någonsin! Till och med mer än utsläppshandelssystemet. Vad beror det på?

Vi som jobbar med produktion, logistik och transport och har en bra inblick i processer passade på att diskutera detta under konferensen. Vi kom fram till några punkter:

- » Förpackningar finns i allt, överallt, med sådana volymer blir det stora konsekvenser.
- » Då lagen omfattar hela livscykeln för förpackningar så innebär det många stora och små förändringar i hela kedjan.
- » "Återvinningsbarhetsmålen" är väldigt ambitiösa och kommer vara svåra att uppnå.
- » Det kommer bli kostsamt och krävande att uppfylla bindande krav, och det finns en hel del förbud i förslaget (t ex mot vissa kemikalier).

Förpackningar är viktiga som skyddande skal för produkter på resa, det är ansiktet utåt för varumärket, en viktig komponent i kundupplevelsen, och framför allt är det en balansakt mellan kostnad, funktionalitet, kvalitet och miljöpåverkan. Ett klassiskt exempel är gurkan; en plastad gurka håller närmare tre veckor, en oplastad några få dagar. I EU:s nya lagstiftning förbjuds plastförpackningar för icke-processad frukt & grönt från 2030 – hur många gurkor kommer vi att kasta då? Eller får gurkorna plast-dispens?

FOTO: PROFLOW

Johanna Linder är styrelsemedlem i Plan och logistikkonsult på Sweco.

Den andra stora komplexiteten är fyllnadsgrad; vi vill så klart minska transport av luft och onödiga förpackningar, så långt är alla med. Men vad är fyllnadsgrad och hur beräknar vi den? Beräknar du på total volym eller möjlig volym? Räknas bara den fulla dit-transporten eller även den tomma hemtransporten? För då droppar graden ner till 50 % direkt.

Om godset är tungt fylls containern till maxvikt långt innan volymen är fylld. Om det inte går att stapla lådor eller pallar på varandra för de inte håller tyngden, hur räknas då luften ovanför? Olika gods behöver lastas och packas på olika vis. Tänker lagstiftarna tillämpa Arkimedes princip där fyllnadsgraden testas genom att placera förpackningen i vatten? Då gäller det att packa chokladen vattentätt ...

Johanna Linder

Planetern produceras av Dagens Logistik på uppdrag av Logistikföreningen Plan.

Redaktör: Hilda Hultén
hilda.hulten@dagenslogistik.se, www.dagenslogistik.se

Grafisk form: Michael Wall
info@michaelwall.se, www.michaelwall.se